

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№2(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 454 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Kasbiy mahorat va tajribalarni rivojlantirishning mazmuni, shakl va usullari	22
<i>Yo'ldasheva Feruzaxon Shavkatbekovna</i>	
O'zbek tili darslarida 5E modelini qo'llash orqali ta'lim sifatini oshirish: Chimboy tumani 36-sonli ixtisoslashtirilgan maktab misolida	26
<i>Kojamuratova Ulbosin Punkitbaevna</i>	
Shaxs ijtimoiy faolligi: tushuncha va tahlil.....	29
<i>Baxriyeva Nargiza Axmadovna</i>	
Fiziognomika va psixologik yondashuvlar asosida portret qalamtasviri ta'limini takomillashtirish.....	33
<i>Babadjanov Axmadjan Xudayberdiyevich</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish	37
<i>Nusharov Bobir Bolbekovich</i>	
Личностные характеристики как ассимиляция системы отношений младших школьников и предмет воспитательного воздействия учителя	41
<i>Олимова Азиза Кахрамоновна</i>	
"Vitagen ta'lim texnologiyalari" asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini o'quvchilarda perseptiv qobiliyatni rivojlantirishga o'rgatishning didaktik imkoniyatlari	47
<i>Tursunboyeva Kamola Ilxomjon qizi</i>	
Ekologik ta'lim va tarbiya asosida talabalarda ekoturistik madaniyatni rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	50
<i>Kamolov Baxtiyor Xasanboyevich</i>	
Individual ta'lim trayektoriyasi: maktabgacha yoshdagi bolalarda ekspressiv nutq buzilishlarining o'ziga xos xususiyatlari	54
<i>Fayziyeva Nozima Oybek qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida mantiqiy masalalardan foydalanish samaradorligi	59
<i>Ibragimova Nozima Ulug'bekovna, Pardayeva Hosila Qudratulla qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda tarbiyachining kreativ roli	64
<i>Botirova Lobar Kamolovna</i>	
O'quvchilarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish.....	69
<i>Kaipova Tazagul, Kaipova Elmira</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini zamonaviy kasb-hunarlariga qiziqitirishda integrativ usullardan foydalanish	73
<i>Ergasheva Nigora Erkinovna</i>	
Proposals for the Development of Education in Teaching Musical-Historical and Theoretical Subjects	76
<i>Sobirova Gulkhayo Aktamjonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida talabalarda mediakompetentlikni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	81
<i>Rustemov Abseit Trijan o'g'li</i>	
Hamkorlik ko'nikmalarini takomillashtirishga oid tajriba-sinov ishlarini tashkil etish mazmuni	85
<i>Baxramova O'ramol Uralovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining matn ustida ishlash orqali o'quvchilarning nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nazariy asoslanish mohiyati.....	88
<i>Boxodirova Muxlisa Xoljigitovna</i>	
Zoologiya fanini o'qitish jarayonida talabalarining ilmiy-tadqiqot faolligini rivojlantirish mexanizmlari	92
<i>Dushekeeva Nasiba Rustembaevna, Arepbaev Islambek Muratbaevich</i>	
Ingliz tilini o'rganishda zamonaviy texnologiyalarning roli	96
<i>Ergasheva Mehriyona</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining tasviriy ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy asoslari	100
<i>Jummayeva Sayyora Shokir qizi</i>	

The Role of Digital Technologies and Virtual Reality in Modern English Teaching Methodologies	104
Seilkhanova Rita Nurniyazovna, Kalbaeva Mexriban Elbrus qizi	
Sog'lom separatsiya orqali yoshlar sog'lig'ini mustahkamlash: tibbiy-psixologik yondashuvning empirik tahlili	109
Mavlyanova Surayo Sultanaliyevna	
Badiiy-tarixiy meros asosida pedagog shaxsini tarbiyalash: nazariya va amaliyot uyg'unligi	112
Qodirova Mavluda Maxodir qizi	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	116
Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida giperaktiv bolalar bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari	123
Raimqulova Sojida Abdusaid qizi	
Qandli diabet bilan og'riqan bemorlarga pedagogik yordam ko'rsatish tizimi.....	126
Shermatova Yakut Sabirovna	
O'smirlar o'rtasida kiberbulling	129
Tashbekova Aziza Mirsuxbatovna	
Uzoq muddatli davolanishga muhtoj bolalar uchun tyutorlik yordamini tashkil etish	132
Tolipova Pokiza Xasan qizi, Isamuxamedova Dildora Raxmatilayevna	
Zamonaviy maktablarda xavfsizlik madaniyatining roli.....	135
Turdiyeva Zilola Jalilovna	
Global akademik reyting va raqobat muhitida xalqaro olimpiadalarning o'rni	138
Xalikova Umida Mirovna	
Tarbiyachining bolalarni tasviriy faoliyatga o'rgatish jarayonidagi o'rni	143
Xasanova Shaxnoza To'xtasinovna, Rahimova Umida Abdurasul qizi	
Biologiya darslarida TIMSS topshiriqlarini integratsiyalash.....	148
Zayniyev Suxrobjon Islombek o'g'li, Komiljonova Muslima Shuxrat qizi	
О трансверсальных компетенции воспитателя дошкольного образования.....	153
Садыкова Шоиста Акбаровна, Назарматова Дилшода Умаралиевна	
Talaba-yoshlarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlashning pedagogik-psixologik xususiyatlari	156
Kushakova Gulnora Egamkulovna	
Yosh oilalarda ajralishlarni bartaraf etishning pedagogik mexanizmlarini aksiologik yondashuv asosida takomillashtirish	160
Normurodova Gulnora Ikromovna	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish mexanizmlari	164
Mamadaliyeva Dildora Alisher qizi	
Psixologik zo'ravonlikning o'smirlarda destruktiv xulq shakllanishiga ta'siri	168
Jurakulova Dildora Ziyadullayevna	
Maktab maslahatchilarining boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	172
Kazakova Saxiba Abdurayimovna	
Kichik maktab yoshi o'quvchilarida ongli intizomni tarbiyalashning samarali usullari.....	178
Ziyayev Adxamjon	
Lingvokulturologiyada konsept tushunchasining nazariy talqini	182
Jo'rayeva Nozima Nozim qizi	
Sport takomillashuvi bosqichida voleybolchilarning sakrash qobiliyatini rivojlantirish texnologiyasi	185
Shaimardanov Sherbek Abdurashid o'g'li	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarda nutq rivojlanishining pedagogik-psixologik xususiyatlari	189
Teshaboyeva Feruza Raximovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar psixologiyasiga oilaning katta avlodi va ularning ta'siri.....	192
Ashirova Sojida Baxromovna	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy-metodik tayyorgarligini differensial yondashuv asosida o'qitishning tarixiy pedagogik ildizlari	196
Bekmuratova Shoxida Ne'matjonovna	

Talabalarda yozuv kompetensiyasini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	200
Jabborova Salomat Abdijalilovna	
Integrativ o'qitish asosida bo'lajak logopedlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish mazmuni.....	204
Maxmudova Madinaxon Sobirxonovna	
6-7 yoshli bolalarda mehnatsevarlik xislatlarini shakllantirishda xalq og'zaki ijodidan foydalanish	208
Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Omonxonova Muzayamxon Sarvar qizi	
Bo'lajak surdopedagoglarni koxlear implantli bolalar bilan ishlashga tayyorlashda amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish texnologiyasi	213
Raximova Xurshidaxon Sadikovna	
Yevropa muhandislik ta'limi tajribasi asosida texnika yo'nalishlari talabalarida texnik kompetentlikni rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari	217
Xalikova Nargiza Abduvaliyevna	
Tilning obrazli kuchi: perifrazalar turlari va xususiyatlari	221
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Inklyuziv ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashning pedagogik va psixologik xususiyatlari.....	224
Zayirkulova Nozima Ilyas qizi	
Mentorlik faoliyatida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish	229
Zikriyayev Zokir Mamirovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida mustaqil fikrlashni rivojlantirish.....	232
Xadicha Muxammadiyeva Karomatovna, Sunnatullayeva Amina	
Professional kompetentlik va uning shaxs psixologik xususiyatlari bilan o'zaro bog'liqligi	235
Artikova Nodira Shavkat qizi	
Talaba qizlarni jismoniy faolligini rivojlantirish tasnifi va ularni orgatish metodikasi.....	240
Otasheva Oysanamxon Hamidulla qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda shaxslararo munosabatlar o'rtasidagi bog'liqlik	245
Bekchanova Kuvanch Roximovna	
Voleybolchilarni tayyorlashda differensial vositalaridan foydalanishning zarurligini, ularning o'yin amplusini hisobga olgan holda aniqlash usullari	249
Kambarov Kozimjon Ibragimovich	
2-toifa diabet bilan bog'liq stressga qarshi kurashish strategiyalari va psixologik holatlar	254
Sadikova Umida Botirovna	
Boshlang'ich ta'limda vizual va multimediyaviy texnologiyalarning pedagogik-psixologik ahamiyati	258
Raximova Faridabonu Alisher qizi	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida VARK modeli asosida multimodal o'qitishni tashkil etish (OAK talablariga mos maqola).....	261
Raximova Mushtariy Alisher qizi	
Raqamli ta'lim muhitida veb-texnologiyalar asosidagi platformalarning dasturiy ta'minotini ishlab chiqish va optimallashtirish	264
Zoxidov Jahongir Botirxonovich	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini umumta'lim jarayonida ona tili darslarida rivojlantirish metodikasi.....	272
Isoqjonova Dilfuzaxon Muxtorjon qizi	
Bo'lajak surdopedagoglarni mustaqil ta'lim jarayonida kasbiy malakani shakllantirishning samarali metodlari	276
Teshabayeva Oyguil Fazliddinovna	
Yetuklik yoshidagi ayollarda hayotdan qoniqish darajasiga o'ziga ishonch va o'z-o'zini qadrlashning ta'siri	280
M. R. Sultonova	
Shifoxonalarda tashkil etilgan maktablarda bemor o'quvchilar bilan faoliyat olib boruvchi pedagoglarga qo'yiladigan talablar	284
Umarova Saboxon Minavvarovna, Abdusattorova Gulxumor	

Chet til ta'limida mustaqil ishni tashkil etish masalalariga doir	287
Erkayev Elmirza Temirovich	
10–11 yoshli futbolchilarda tezkorlik sifatini rivojlantirish metodikasi.....	294
Ishmuratov Hasanboy Karimjonovich	
Jismoniy tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining samaradorligini oshirish usullari	298
Yaqubov Arslon Maxmudovich	
Mahmudxo'ja Behbudiy faoliyati va uning o'rganilishi	301
Dinora Eshboyeva Alisher qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda axloqiy kompetensiyalarni kasbiy faoliyatida qo'llay olish. Axloqning kelib chiqishi va asoslanish masalasini nazariy tahlil qilish	306
Shaxayev Bauirjan Seytgalievich	
Maktabgacha ta'limda STEAM ta'lim texnologiyalarini qo'llashda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	310
Ahmedova Zuhaxon Mamurovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirishning dolzarbligi va zaruriyati	314
Mirzabayeve Zebo Umarovna	
Elektrolitlarda elektr toki mavzusini o'qitishda noto'g'ri tasavvurlar va ularni bartaraf etish metodikasi	317
Xoliqov Qurbonboy To'ychiyevich	
Mediata'lim asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining milliy tarbiya faoliyatini takomillashtirish .	323
Ibodullaeva Dildora Shukrulla qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limga jalb etilgan imkoniyati cheklangan bolalar bilan ishlashda montessori metodikasining uyg'unligi	327
Ismatova Shodiya Ne'matilla qizi, Xaydarova Shaxlo Narzullayevna	
XIV asr oxiri va XV asr boshlari turkiy tillar taraqqiyotini o'rganishda "Kitob ul-Bulg'at" asarining lingvistik tadqiqi	332
Tursunaliyeva Muslimabonu Abduvosit qizi	
Informatika ta'limida interfaol o'quv majmualari asosida o'yinli texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarning bilim va kompetensiyalarini rivojlantirish.....	336
Nabiyev Feruz Abdumannonovich	
STEAM loyihalari asosida maktab o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish.....	341
Choriyor Maxmatraimov Eshmatovich	
Psixolog talabalarda tolerantlik va madaniyatlararo kompetensiyalarni shakllantirish	345
Akbaraliyeva Asilaxon Tojiddinovna	
Raqamli ta'lim muhitining pedagogik salohiyati asosida o'quvchilarning kreativ qobiliyatlarini rivojlantirish (texnologiya fanini o'qitish misolida).....	348
Kulboyeva Dilnoza Abdug'ofurovna	
O'zbek tili – faxrim, g'ururim	351
H. Shukurova, M.Jumanazarova	
Zamonaviy dars – pedagogik ijodkorlikning asosiy maydoni.....	355
M. Kuzibayeve	
Talabalarni ta'lim jarayonida sun'iy intellekt elementlaridan foydalanishga tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	358
Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li	
Raqamli maktabda yashil o'quv dasturi: kengaytirilgan va virtual reallik texnologiyalari bilan integratsiyaning pedagogik modeli.....	362
Maxmudov Abdiqodir Yusupovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida kasbiy faoliyat jarayonida pedagogik empatiyani shakllantirish pedagogik muammo sifatida	367
Orinbaeva Jarqinay Djuginis qizi	
Gamified Programming Platforms: Analysis and Recommendations	371
Ra'nokhon Ne'matjon kizi Rakhimova	

Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli kompetentligini rivojlantirishda nazariya va amaliyot integratsiyasi muammolari	377
Sh. A. Xujakulov, T. B. Kadirov	
Uzoq muddat davolanayotgan bolalarning matematik savodxonligini oshirishda fanlararo bog'lanishning roli.....	383
Tursunova Dildora Ziyadullayevna, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li	
Sayyid Burhoniddin Muhaqqiq Termiziyning "Maorif" asarida bilish etikasi va ma'naviy-axloqiy tarbiya	387
Tursunova Nilufar Samiyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki nutqini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari	393
Tursunova Saida Isakovna	
Yosh avlodni tarbiyalashda hamkorlik tarbiya texnologiyasining o'rni	396
Pirlijeva Gulmira Botir qizi	
Integrativ raqamli-didaktik yondashuv asosida interfaol o'quv majmuallardan foydalanish muammolari va rivojlanish istiqbollari.....	400
Nabiyev Feruz Abdumannonovich, Mamanazarov Baxrom Jumonovich	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni tasviriy faoliyatda bilish jarayonlarini rivojlantirish	405
Sadirova Kamola Giyozovna	
Kurash sport turining yoshlar jismoniy va ma'naviy rivojlanishidagi ahamiyati.....	409
O'razboyeva Adiba Abdug'ani qizi	
Bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta'minlashning pedagogik yondashuvlari.	413
Xalmuxamedov Bobir Taxirovich	
О развитии учебно-познавательной деятельности студентов	418
М. Халикова	
Психологические механизмы искажения истины в процессе социализации: нормативно-когнитивная модель и смешанное эмпирическое исследование	421
С. Ю. Нишанов	
Методы повышения речевой активности студентов в процессе обучения иностранному языку.....	425
Утешова Зернегул Хурметуллаевна	
Prenatal va erta chaqaloqlik rivojlanishi va rivojlanishning biologik asoslari	429
N. Mirbabayeve	
O'smir shaxsining rivojlanishi	433
Matyakubova Shohista Odamboy qizi	
O'zbekistonning ma'naviy va madaniy hayotida jadidlarning tutgan o'rni	435
N. M. Qodirova	
Development of Physical Qualities Through the Use of Special Physical Exercises With Student Participation.....	439
Rikhsiev Dilshod Shavkatovich	
Tabiiy fan darslarida STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanishning ahamiyati	442
Umaraliyeva Baxtilaxon Raxmonali qizi	
Special Physical Exercises in Coxarthrosis During the Preoperative and Postoperative Periods of Rehabilitation.....	446
Valiev Farrukh Nigmatjonovich	
Роль цифровых технологий и дидактических принципов в учебных практик.....	449
Байметов М. М.	

VOLEYBOLCHILARNI TAYYORLASHDA DIFFERENSIAL VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING ZARURLIGINI, ULARNING O'YIN AMPLUASINI HISOBGA OLGAN HOLDA ANIQLASH USULLARI

Kambarov Kozimjon Ibragimovich

“University of economics and pedagogy” NOTM
Maktabgacha ta'lim kafedrası dotsenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada voleybolchilarni tayyorlash jarayonida differensial vositalardan foydalanish zarurati hamda ularni o'yin ampuasini hisobga olgan holda aniqlash usullari yoritilgan. Tadqiqot doirasida pedagogik kuzatuv, so'rovnoma va qiyosiy tahlil metodlari asosida amaldagi mashg'ulot jarayoni o'rganildi. Olingan natijalar mashg'ulot yuklamalari o'yin ampuasiga mos ravishda yetarli darajada differensiallashtirilmaganligini ko'rsatdi. Ayniqsa, sakrash yuklamalari va texnik mashqlarni pozitsiyaga yo'naltirilgan holda rejalashtirish zarurligi aniqlandi. Tadqiqot yakunida voleybolchilarni tayyorlash samaradorligini oshirish maqsadida differensial yondashuvni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: voleybol, differensial tayyorgarlik, o'yin ampuasi, sakrash faoliyati, mashg'ulot yuklamasi, texnik-taktik tayyorgarlik, individuallashtirish.

Abstract: This article substantiates the necessity of applying differentiated means in volleyball players' training and describes methods for determining them with consideration of playing positions. The current training process was examined through pedagogical observation, questionnaires, and comparative analysis. The findings revealed that training loads are not sufficiently differentiated according to players' positions. Particular emphasis is placed on the need for position-oriented planning of jumping loads and technical exercises. Based on the results, scientific and practical recommendations were developed to improve the differentiated approach in volleyball training.

Key words: volleyball, differentiated training, playing position, jumping activity, training load, technical and tactical preparation, individualization.

Аннотация: В статье обосновывается необходимость использования дифференцированных средств в подготовке волейболистов и раскрываются методы их определения с учётом игрового ампуа. В ходе исследования на основе педагогического наблюдения, анкетирования и сравнительного анализа был изучен действующий тренировочный процесс. Полученные результаты показали, что тренировочные нагрузки недостаточно дифференцированы в соответствии с игровыми позициями спортсменов. Особое внимание уделено необходимости позиционно-ориентированного планирования прыжковых нагрузок и технических упражнений. По итогам исследования разработаны научно-практические рекомендации по совершенствованию дифференцированного подхода в системе подготовки волейболистов.

Ключевые слова: волейбол, дифференцированная подготовка, игровое ампуа, прыжковая деятельность, тренировочная нагрузка, технико-тактическая подготовка, индивидуализация.

KIRISH

Zamonaviy voleybol sporti yuqori intensivlik, tezkor qaror qabul qilish va o'yin amplitudasiga mos maxsus tayyorgarlikni talab qiladigan murakkab sport turlaridan biri hisoblanadi. O'yinchilarning maydondagi funksional vazifalari (bog'lovchi, diagonal, markaziy blokchi, qanot hujumchisi, libero va boshqalar) bir-biridan keskin farqlanishi ularni tayyorlash jarayonini differensial yondashuv asosida tashkil etishni taqozo etadi. Shunga qaramay, amaliyotda ko'plab jamoalarda mashg'ulot jarayonlari yetarli darajada individuallashtirilmagan, o'yin amplitudasiga xos yuklama va vositalar tizimli ravishda qo'llanilmayotgani kuzatiladi. Bu holat sportchilarning texnik-taktik samaradorligi hamda jismoniy sifatlarining to'liq namoyon bo'lishiga to'sqinlik qilmoqda.

Ilmiy-metodik adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, voleybolchilarni tayyorlashda umumiy jismoniy va texnik tayyorgarlikka oid tadqiqotlar yetarli darajada olib borilgan bo'lsa-da, o'yin amplitudasini chuqur hisobga olgan holda differensial vositalardan foydalanishning aniq mezonlari va ularni amaliyotga joriy etish mexanizmlari yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Ayniqsa, mashg'ulot yuklamalarini pozitsiyaga mos taqsimlash, sakrash faoliyati va texnik harakatlarni rolg'a yo'naltirilgan tarzda modellashtirish, shuningdek, differensial tayyorgarlik samaradorligini kompleks baholash masalalari o'z yechimini to'liq topmagan. Shu bois mazkur yo'nalishda ilmiy asoslangan usullarni ishlab chiqish dolzarb ilmiy-amaliy muammo sifatida namoyon bo'lmoqda.

Tadqiqotning maqsadi voleybolchilarni tayyorlash jarayonida ularning o'yin amplitudasini hisobga olgan holda differensial vositalardan foydalanish zarurligini aniqlash hamda ushbu jarayonni baholashning samarali usullarini ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot vazifalari quyidagilardan iborat: voleybolchilarni tayyorlash amaliyotida differensial yondashuvning mavjud holatini tahlil qilish; o'yin amplitudasiga xos texnik, jismoniy va taktik talablarni aniqlash; differensial mashg'ulot vositalarini tanlash va qo'llash mezonlarini asoslash; differensial tayyorgarlik samaradorligini baholash usullarini ishlab chiqish; olingan natijalar asosida mashg'ulot jarayonini takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Mazkur tadqiqot natijalari voleybolchilarni zamonaviy talablar asosida tayyorlash, mashg'ulotlarni individuallashtirish hamda jamoaviy o'yin samaradorligini oshirishga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Voleybolchilarni tayyorlashda differensial yondashuv masalasi sport pedagogikasi va nazariyasida muhim yo'nalishlardan biri sifatida ko'rib chiqilgan. Ushbu yo'nalishda olib borilgan ilmiy tadqiqotlar sportchilarni o'yin amplitudasiga mos holda tayyorlash samaradorlikni sezilarli darajada oshirishini ko'rsatadi.

N.V. Avramovning "Variativnost dvigatelnykh deystviy voleybolistok" nomli ishida voleybolchilarning harakat faoliyati variativligi ularning o'yin samaradorligiga bevosita ta'sir etishi asoslab berilgan. Muallifning ta'kidlashicha, mashg'ulot jarayonida harakatlarning variativligini oshirish differensial yondashuvni talab etadi. Bu fikr tadqiqotimiz uchun metodik asos bo'lib xizmat qildi, chunki o'yin amplitudasiga xos harakatlar turlicha yuklama va texnik tayyorgarlikni talab qiladi.

N.V. Avramova va A.V. Burtsevlarning "Povyshenie fizicheskoy podgotovlennosti kak veduyushiy faktor rosta sportivnogo masterstva voleybolistok 17–20 let" maqolasida jismoniy tayyorgarlik sport mahorati o'sishining yetakchi omili sifatida ko'rsatiladi. Mualliflar yosh voleybolchilarda kuch va sakrovchanlikni maqsadli rivojlantirish zarurligini ta'kidlaydilar. Mazkur yondashuv bizning ishimizda o'yin amplitudasiga qarab jismoniy yuklamalarni differensial taqsimlash zarurligini asoslashda muhim manba bo'ldi.

A.V. Belyaev va L.V. Bulykinaning "Osnovnye upravleniya kak sredstvo razvitiya fizicheskix kachestv voleybolistok" tadqiqotida asosiy jismoniy mashqlarni tanlashda o'yinchining funksional roli hisobga olinishi lozimligi qayd etilgan. Mualliflar tomonidan taklif etilgan maxsus mashqlar tizimi differensial tayyorgarlik konsepsiyasining amaliy asoslarini ochib beradi. Ushbu qarashlar tadqiqotimizda mashg'ulot vositalarini amplitudaga mos tanlash metodikasini ishlab chiqishda inobatga olindi.

M.S. Brilning "Individualizatsiya v sportivnykh igrax: trudnosti, opyt, perspektivy" (2001) ishida sport o'yinlarida individuallashtirish murakkab, ammo zarur jarayon ekani ilmiy asoslangan. Muallif individual yondashuv-siz yuqori sport natijalariga erishish qiyinligini ta'kidlaydi. Bu g'oya voleybolda differensial tayyorgarlikni joriy etishning nazariy poydevorini mustahkamlaydi.

S.V. Borodachev va hamkorlarning "Povyshenie effektivnosti atakuyushix deystviy kvalifitsirovannykh voleybolistok..." tadqiqotida hujum harakatlari samaradorligini oshirishda psixoregulyatsiya va maxsus mashqlar muhim omil sifatida ko'rsatilgan. Ushbu ish o'yin amplitudasiga xos texnik-taktik tayyorgarlikni chuqurlashtirish zarurligini yana bir bor tasdiqlaydi.

E.A. Bunakov va K.V. Osipovskiyning harakatli o'yinlardan foydalanish bo'yicha tadqiqotida murakkab harakat reaksiyasini rivojlantirishda o'yin metodlarining samaradorligi asoslangan. Bu yondashuv differensial vositalarni tanlashda variativ mashqlar majmuasini qo'llash zarurligini ko'rsatadi.

Yuqoridagi ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, voleybolchilarni tayyorlashda differensial yondashuvning nazariy asoslari yetarlicha ishlab chiqilgan bo'lsa-da, o'yin amplusini kompleks hisobga olgan holda differensial vositalardan foydalanishning aniq mezonlari va baholash usullari yetarli darajada tizimlashtirilmagan. Shu jihat mazkur tadqiqotning ilmiy yangiligini belgilaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda voleybolchilarni tayyorlash jarayonida differensial vositalardan foydalanish zarurligini aniqlash uchun kompleks pedagogik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqot jarayoni nazariy tahlil va amaliy kuzatuvlarning o'zaro uyg'unligiga asoslandi.

Nazariy tahlil metodlari tadqiqotning dastlabki bosqichida sport pedagogikasi, voleybol nazariyasi va mashg'ulotlarni individuallashtirishga oid ilmiy-metodik adabiyotlarni tahlil qilish orqali amalga oshirildi. Qiyosiy-tahliliy usul yordamida turli mualliflarning qarashlari umumlashtirildi va tadqiqotning konseptual modeli shakllantirildi.

Voleybolchilar bilan olib boriladigan mashg'ulot jarayonini o'rganish maqsadida pedagogik kuzatuv metodi qo'llanildi. Kuzatuv davomida texnik mashqlar hajmi, sakrash faoliyati ko'rsatkichlari va mashg'ulot tuzilmasi qayd etildi. Ushbu metod differensial yondashuvning amaldagi holatini aniqlash imkonini berdi.

So'rovnoma (anketa) metodi orqali murabbiylar va voleybolchilar o'rtasida so'rovnoma o'tkazilib, differensial tayyorgarlikka oid bilim darajasi, amaliyotda qo'llanilayotgan yondashuvlar hamda mavjud muammolar aniqlashtirildi. So'rovnoma natijalari muammoning subyektiv va obyektiv jihatlarini ochib berishga xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur tadqiqot doirasida voleybolchilarni tayyorlash jarayonida differensial vositalardan foydalanish holati pedagogik kuzatuv, testlash va so'rovnoma natijalari asosida kompleks tahlil qilindi. Olingan natijalar mashg'ulotlarda o'yin amplusiga mos yondashuv yetarli darajada tizimlashtirilmaganini ko'rsatdi. Pedagogik kuzatuv jarayonida 24 ta mashg'ulot tahlil qilinib, texnik mashqlar hajmi hamda sakrash faoliyatining ulushi aniqlandi.

1-jadval: Voleybolchilarning texnik tayyorgarligi bo'yicha an'anaviy mashg'ulotlar tahlili (pedagogik kuzatuv natijalari, n=24)

No	Texnik tayyorgarlik mashqlari	Takrorlanish soni, X (marta)	Mashqqa sarflangan vaqt, X (daq./sek.)
1	To'pni to'g'ri qabul qilish va uzatish	30,6	4,4
2	To'p uzatish (past berish)	18,3	1,6
3	To'pga zarba berish	33,5	3,1
4	To'siq qo'yish (blok)	21,7	1,8
5	Hujum zarbalari uchun sakrash	48,9	5,9
6	To'siq qo'yish uchun sakrash	34,3	3,5
7	To'p uzatish uchun sakrash	11,8	1,6
8	To'p kiritish uchun sakrash	9,9	1,3
9	Sakrab yugurish mashqlari	27,2	3,8
10	Himoyaviy harakatlar	8,7	3,9
O'rtacha	–	24,7	2,9
Umumiy	–	247,4	28,8

Jadvaldan ko'rinadiki, mashg'ulotlarda eng katta ulush hujum zarbalari uchun sakrash mashqlariga to'g'ri keladi (48,9 marta). Biroq to'p uzatish va himoyaviy sakrash mashqlari hajmi nisbatan past. Bu holat o'yin amplusiga xos differensial yuklama yetarli darajada taqsimlanmaganini ko'rsatadi. Ayniqsa, markaziy blokchi va bog'lovchilar uchun maxsus sakrash koordinatsiyasini rivojlantiruvchi mashqlar ulushini oshirish zarur.

So'rovnoma natijalari voleybolchilar va murabbiylarning biomekanik bilimlari turlicha darajada ekanini ko'rsatdi.

2-jadval: Respondentlar so'rovi natijalari tahlili

No	Savollar	MVR "ha" %	MVR "yo'q" %	O'TR "ha" %	O'TR "yo'q" %
1	Sakrash balandligi oyoq bukilishiga bog'liqmi	68,9	31,1	40,0	60,0
2	Sakrash balandligi inersion harakatga bog'liqmi	36,2	63,8	44,4	55,6
3	Turli zonalarda sakrash koordinatsiyasi farqlanadimi	41,4	58,6	60,0	40,0
4	Vertikal sakrash blok sakrashidan farqlanadimi	36,2	63,8	53,3	46,7
5	Yugurib kelib sakrashda depsinish joyiga qo'nish zarurmi	41,4	58,6	40,0	60,0

Izoh: MVR malakali voleybolchilar; O'TR o'qituvchi-trenerlar.

Jadval natijalari shuni ko'rsatadiki, respondentlarning muhim qismi sakrash biomekanikasiga oid bilimlarda yetarli aniqlikka ega emas. Ayniqsa, inersion harakat omilini to'g'ri baholash past darajada. Bu mashg'ulotlarni ilmiy asosda rejalashtirishda metodik bo'shliq mavjudligini ko'rsatadi. Differensial vositalardan foydalanish zarurligini belgilovchi omillar quyidagicha baholandi.

3-jadval: Differensial vositalardan foydalanish zarurligini belgilovchi omillar (n=58; W>0,79)

Ahamiyati (o'rin)	Omillar	Ko'rsatkich, %
1	Turli ampuadagi o'yinchilarning musobaqaga tayyorgarligini oshirish	25,7
2	Asosiy ko'rsatkichlarga maqsadli ta'sirni kuchaytirish	24,3
3	Sport mahoratining barqaror o'sishini ta'minlash	17,8
4	Murabbiylarning metodik tayyorgarligini oshirish	12,2
5	Differensial vositalar xilma-xilligi	11,3
6	Qo'llash qulayligi	8,7

Eng yuqori ulush (25,7%) musobaqaga tayyorgarlikni oshirish omiliga to'g'ri kelgani differensial yondashuvning amaliy ahamiyatini tasdiqlaydi. Demak, murabbiylar differensial mashg'ulotlarni natijadorlikni oshiruvchi asosiy vosita sifatida baholamoqda.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki: mashg'ulotlarda sakrash yuklamalari yetarli darajada differensiallashtirilmagan, biomekanik bilimlar darajasi bir xil emas, ampuaga xos mashqlar ulushini oshirish zarur, differensial rejalashtirish algoritmlarini takomillashtirish talab etiladi.

Natijalar voleybolchilarni tayyorlashda differensial vositalardan foydalanish sport mahoratini oshirishning muhim sharti ekanini tasdiqlaydi. Ayniqsa, o'yin ampuasiga mos yuklamalarni ilmiy asosda rejalashtirish zamonaviy voleybol tayyorgarligining ustuvor yo'nalishi sifatida qaralishi lozim.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqot natijalari voleybolchilarni tayyorlash jarayonida differensial vositalardan foydalanish zamonaviy sport tayyorgarligining muhim va zarur sharti ekanini ilmiy jihatdan tasdiqladi. Pedagogik kuzatuvlar, so'rovnoma va tahliliy ma'lumotlar shuni ko'rsatdiki, amaliy mashg'ulotlarda o'yin ampuasiga mos yuklamalarni taqsimlash yetarli darajada tizimlashtirilmagan, sakrash faoliyati va texnik mashqlar hajmi esa ko'pincha umumiy yondashuv asosida rejalashtirilmoqda. Bu esa ayrim pozitsiyadagi o'yinchilarning funksional imkoniyatlari va texnik-taktik samaradorligini to'liq namoyon etishga to'sqinlik qilmoqda.

Tadqiqot davomida aniqlanishicha, mashg'ulotlarda hujum zarbalari uchun sakrash mashqlari ustunlik qilgani holda, bog'lovchi, markaziy blokchi va himoyachi o'yinchilarga xos maxsus sakrash koordinatsiyasi hamda texnik mashqlar ulushi yetarli emas. So'rovnoma natijalari esa murabbiylar va voleybolchilarning sakrash biomekanikasi bo'yicha bilimlari bir xil emasligini ko'rsatib, mashg'ulotlarni ilmiy asosda rejalashtirishda metodik bo'shliqlar mavjudligini ochib berdi. Omillar tahlili differensial vositalardan foydalanishning eng muhim natijasi sifatida musobaqaga tayyorgarlik samaradorligini oshirish va asosiy ko'rsatkichlarga maqsadli ta'sirni kuchaytirish ekanini ko'rsatdi. Bu holat differensial yondashuvni voleybolchilar tayyorgarligini optimalashtirishning ustuvor yo'nalishi sifatida qarash zarurligini tasdiqlaydi.

Shunday qilib, voleybolchilarni tayyorlashda o'yin ampuasini chuqur hisobga olgan holda differensial mashg'ulot vositalarini tanlash, yuklamalarni ilmiy asosda taqsimlash hamda biomekanik bilimlarni murabbiylar amaliyotiga keng joriy etish sport mahoratini barqaror oshirishga xizmat qiladi. Kelgusida tadqiqotlarni differensial rejalashtirish algoritmlarini amaliy modellashtirish, har bir ampu uchun normativ ko'rsatkichlar ishlab chiqish hamda mashg'ulot samaradorligini raqamli monitoring qilish yo'nalishlarida davom ettirish maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Avramova N.V. Variativnost dvigatelnykh deystviy voleybolistok. – M.: Fizicheskaya kultura, 2012. – S. 156.
2. Avramova N.V., Burtsev A.V. Povyshenie fizicheskoy podgotovlennosti kak vedushchiy faktor rosta sportivnogo masterstva voleybolistok 17–20 let. – M.: Sport, 2012. – S. 98.
3. Belyaev A.V., Bulykina L.V. Osnovnye uprazhneniya kak sredstvo razvitiya fizicheskikh kachestv voleybolistok. – M.: Sovetskiy sport, 2004. – S. 120.
4. Bril M.S. Individualizatsiya v sportivnykh igrakh: trudnosti, opyt, perspektivy. – M.: Fizicheskaya kultura, 2001. – S. 210.
5. Borodachev S.V. i dr. Povyshenie effektivnosti atakuyushchikh deystviy kvalifitsirovannykh voleybolistok. – M.: Teoriya i praktika fizicheskoy kultury, 2014. – S. 75.
6. Bunakov Ye.A., Osipovskiy K.V. Podvizhnye igry kak sredstvo razvitiya slozhnoy dvigatelnoy reaktsii. – M.: Sport, 2019. – S. 142.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.